

**ОБЩОПРИЛОЖИМА ПОЛИТИКА
ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВНИ
ВЪЗМОЖНОСТИ
ЗА МЪЖЕТЕ И ЖЕНИТЕ
GENDER MAINSTREAMING**

Социологическо проучване
Д-р Матилда Александрова

**ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ И
ПОЛИТИКИ ЗА ЖЕНИТЕ**

ЦЕЛИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

- Да оцени степента на познаване на проблематиката и интереса към нея.
- Да оцени степента на прилагане на GM и свързаните с това предимства.
- Да оцени необходимостта от повишаване на информираността и професионалната подготовка по въпросите на GM от страна на целевите групи на проекта.
- Да се проучат редица въпроси относно начина, по който вземащите управленски решения и социалните партньори възприемат подхода GM.
- Да се изследват перспективите за приложение на GM на три равнища – национално, регионално и организационно.

- Изследването е проведено в рамките на проект на Центъра за изследвания и политики за жените, посветен на проблемите, свързани с възможностите за прилагане в България на общоприложимата политика за пола.
- Събраните чрез детайлизиран въпросник данни осигуряват оптимален обхват на количествена и качествена по характер информация относно информираността и възможностите за прилагане на GM.

ОБЕКТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Изследването обхваща 51 представители на 4 целеви групи:

- Общини и общински съвети
- Профсъюзни организации
- Агенции за регионално развитие
- Нестопански организации

ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

- Оценка на степента на познаване на проблематиката и интереса към нея
- Оценка за степента на прилагане на проблематиката
- Оценка за предимствата от прилагането на GM в проекти
- Перспективи за приложение на GM на национално, регионално и организационно ниво
- Оценка на отношенията между социалните партньори от гледна точка на GM и значението им в бъдеще
- Оценка на необходимостта от повишаване на информираността и професионалната подготовка по въпросите на GM

Профил на респондентите

- Разпределението по възраст показва, че преобладават респонденти на възраст между 31 и 50 г. (близо 63%). Тази възрастова структура не е случайна, тъй като сред тях преобладават лица на ръководни длъжности, вземащи управленски решения или заемащи експертни позиции.
- Две трети от тях са с висше образование. Всеки шести респондент е получил и допълнителна следдипломна квалификация, усъвършенствайки експертните си умения.

ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОЗНАВАНЕ НА ПРОБЛЕМАТИКАТА И ИНТЕРЕСА КЪМ НЕЯ

Налице е многообразие на изразените становища относно разбирането на ГМ. Разбиранията на респондентите са продиктувани както от някои специфично български условия, като менталитет, култура, традиции и др., така и от спецификата на конкретните организации, в които работят. Най-често посочвани са следните аспекти:

- равнопоставеност на половете при участие в обществения и политическия живот;
- основен принцип на синдикалната дейност – недопускане на дискриминация;
- премахване на дискриминацията между половете във всички сфери на общественно-икономическия живот и на всички нива и др.

Основни пречки за прилагането на GM

- **манталитета** по отношение на равните възможности на жените и мъжете, свързвано дори с исторически и геополитически фактори
- **наложилите се стереотипи** и закостенели модели на поведение в някои групи от обществото
- **възприемане на определени дейности като “запазени територии за мъжете”**, и оттук мобилизация на мъжкия пол в недопускането на жени в управлението
- **агресия**, изразяваща се в твърдата мъжка политика на ръководство, и същевременно отстъпчивостта на жените
- **липса на информация**, опит, мрежи за подкрепа, финансови ресурси, а също и **липса на адекватна законова уредба и институции**, които да се занимават с регулирането на този проблем.

Информираност относно законодателството, свързано с равните възможности за жените и мъжете

● Относно националното законодателство

- Да 56,9
- Не 43,1

● Относно международното законодателство

- Да 37,3
- Не 62,7

ПРЕЦЕНКА ЗА СТЕПЕНТА НА ПРИЛАГАНЕ НА GM

- Изследването показва безспорен положителен резултат по отношение на вземането под внимание на специфичните потребности на жените и мъжете от целевите групи на организациите на респондентите при изпълнение на конкретни дейности. Близо 80% декларират отчитането на тези специфични потребности.
- Прилагането на GM доминира в известна степен по време на етапите “планиране” и “изпълнение” на дейностите – респ. 78% и 80,5% от респондентите.
- Като слаба страна на цялостната реализация на програми, проекти и конкретни дейности може да се отбележи сравнително рядкото използване на проблематиката на GM по време на етапите “наблюдение” и “оценяване” – респ. 41% и 39%.

Успешни практики при прилагането на GM

(1) Степен на участие на жени в органите за управление

- *от 13 членове на Управителния съвет за председател е избрана жена, за зам.председатели – жена и мъж;*
- *жените участват във всички нива на работата – напр. 30% от председателите на секции на синдикалните федерации са жени и работят успешно;*
- *в органите, които вземат решения, има голям процент жени – 40-45%;*
- *увеличава се броят на жените на изборни длъжности на всички нива на управление;*

Успешни практики при прилагането на GM

(2) Приложение на GM в конкретни дейности на организацията:

- *преговори с работодатели;*
- *подбор на кандидати за работа;*
- *реализиране на проекти и програми;*
- *включване на представители и на двата пола при планиране, изпълнение, наблюдение на дейностите в организацията и оценка на резултатите;*
- *предоставяне на услуги на лица от целевите групи без значение на пол, образование, религия, националност.*

Бариери пред организациите, прилагащи GM

- от **социално-психологически** характер – консерватизъм и инерция в мисленето; манталитета на хората; мнението, че жените са добри изпълнители, но не и добри ръководители;
- от **информационен** характер – неразбиране на проблема; липса на информираност относно GM; недостатъчно “ограмотяване” на мъжете по проблематиката; недостатъчно проучвания;
- свързани с **човешките ресурси** – липса на подготвени кадри (управленски, експертни); липса на опит за прилагане на GM;
- свързани с **негативни практики** – умишлено пренебрегване на тази проблематика; дискриминация на полов и възрастов принцип; скрита съпротива на работодателите; нежелание за практическо прилагане на законодателството по GM и т.н.

ОЦЕНКА ЗА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ПОВИШАВАНЕ НА ИНФОРМИРАННОСТТА И ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПОДГОТОВКА ПО ВЪПРОСИТЕ НА G M

- Резултатите показват наличие на безспорна необходимост от специфична информация във връзка с въпросите на GM, декларирана от 98% от респондентите.
- Всички респонденти отбелязват полезността от обучение по методите и техниките на GM за собствената им и за други организации, чиято дейност познават и с които си сътрудничат.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА ГМ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО И ОРГАНИЗАЦИОННО НИВО

- Около половината от респондентите отчитат перспективата за превръщане на ГМ във важно измерение на управленската политика и стратегия на **национално** ниво.
- 30% очакват ГМ да стане елемент на политиката на местните управленски органи.
- Над 55% са оптимисти по отношение на перспективите пред ГМ на организационно ниво.